

Бр. 2775 06.12.-12.12.2013 г.

Живот, отдаден на армия и родина - 2

Интервю с бившия заместник-началник на Генералния щаб на Българската армия, а преди това командващ Сухопътни войски и 3-а армия

Ярослав Коюмджиев

С генерал-лейтенант о.р. Гиньо Кирилов Тонев ме срещна моят приятел и колега от Съюза на офицерите и сержантите от запаса и резерва подп. о.р. Хубен Маринов Фералиев. Негова беше и прекрасната идея да направя интервю с генерала по един изключителен повод – неговата 70-а годишнина днес, на 6 декември 2013 година и предложението от Съюза за удостояването му с Нагръден знак на Министерството на отбраната и удостояването със звание „Почетен член на СОСЗР“.

- Ген-лейт. о.р. Гиньо Тонев, ако разрешите, да направим една кратка Ваша визитка ?

- Роден съм на 6 декември 1943 година в град Симеоновград, който тогава се казваше град Марица. От родителите ми – баща ми е бил занаятчия, общар, но държавен служител. Майка ми също беше държавен служител и като такива те се пенсионираха. Завърших средното си образование в Симеоновград, след което постъпих във Висшето народно военно училище във Велико Търново през 1961 година. Завърших го през 1966 година, като аз съм от третия висш курс на училището. Първият висш випуск беше създаден с Постановление на Държавния съвет през 1959 г. Завърших

всички сили за реструктурирането. Надявахме се, че е за добро, но впоследствие бих могъл да кажа, че съм малко разочарован. Нашите замисли бяха малко по-други.

През 2000 година по предложение на началника на Генералния щаб (тогава това беше генерал Михо Михов) станах първи заместник-началник на Генералния щаб и юни месец 2002 година излязох в пенсия по възраст както е по Закона за въоръжените сили. Това е моят служебен път. Радвам се, че той протече в напрежение. Служил съм само в силни бойни подразделения и никога в слаби поделения. За мен е по-хубаво, ако човек иска да се изгражда като офицер, като командир от различни степени и за да добива практика в ръководството на различни войскове колективи, да израства професионално би трябвало да е така. По-трудно е, по-мъчно е, но така се изгражда истинският офицер според мен в мирно време, защото знаем, че най-висшата академия за съжаление е войната, която ние се готвим да не допуснем. И добре, че няма война. А вие самият сте участвал като наблюдател и по-добре сте почувствали какво значи войната (ген-лейт о.р. Гиньо Тонев тук има предвид моите 10-годишни пътувания до Чечня и Дагестан от Руската федерация). Пагубните последствия от тази война. Аз понякога се шегувам, че ние пре-

та на какво. Трябва да се каже ясно колко и каква армия е необходима, в какво количество, в какви структури и най-важното, с какво въоръжение. И какво в близките 15-20 години, отчитайки научно-техническия прогрес и възможностите на страната, какво превъоръжаване трябва да стане. Това е правилният път за всяка една държава.

- Простете, че Ви прекъсвам, но наистина четохме във в. "Преса" че военноморските ни представители на международното учение в Шабла през 2013 не уцелват мишене. При това за втора година подред. На какво се дължи това ?

Това е трагично. Всичко това, което се правеше до новото правителство доведе до довеждането на състоянието в българската армия, в това число и на сухопътните войски като основен компонент на армията до нулата. Вземете ако искате гръцката армия, вземете армиите на западните страни и ще видите че винаги сухопътните войски са били от 60% до 80% от състава на цялата армия. При нас в България по мое време бяха 80% сухопътни войски. Реструктуриране трябваше да стане, промени трябваше да има. Ние стигнахме до абсурда, за мен това е абсурд, а в Конституцията на България това не е променено – Основна задача на Българската армия е да

профил „танкист-строеви“.

Първото ми назначение беше взводен командир на танков взвод в Симеоновград, в танковия батальон на 49 мотострелкови полк. Така започна офицерската ми служба. След две години станах ротен командир на Трета танкова рота, след което работих като началник-щаб на батальон и от там като старши лейтенант влязох във Военната академия „Раковски“ 1973 г., като с влизането станах капитан, завърших я след три години с отличие през 1976 г. и се върнах началник-щаб на 49 мотострелкови полк в Симеоновград. Две години бях началник-щаб на полка, след което станах заместник-командир на полка и оттам ме взеха в щаба на дивизията като началник на оперативното отделение, която вече беше длъжност, изискваща полковническо звание. Същият се водеше и заместник началник-щаб на дивизията. Там във 2-ра дивизия (бойна) служих три години. Дивизията беше с голяма динамика в бойната подготовка и поддържането на бойната готовност. Тогава се изграждаше отбранителното строителство и имаше ред крупни задачи, които трябваше наред с поддържането на бойната готовност във висока степен да извършваме и тези дейности тогава.

След 3 години служба в щаба на дивизията ме назначиха за командир на 96-и танков полк в Чирпан, който командвах 3 години от 1983 до 1986 година. Две от тези три години полкът беше първенец в редовете на Българската народна армия. Аз така го унаследих от подп. Христо Иванов (той вече е покойник – бог да го прости) – по негово време полка 3 години поред беше първенец. Аз продължих традицията, като втората година освен полка ни стана първенец в Българската народна армия и цялата дивизия. Тогава се държеше на съревнованието като един стимул, който поддържаше работата в частите за по-високи успехи. По мое време това съревнование не беше лошо, макар че като всяко нещо може да е имало и из-

раждане някъде. В стремежа си някои хора да се представят добре са ползвали невоенни похвати, но това са били изключения. Основното в работата ни беше, че съревнованието оказваше един сериозен стимул за войските да се стремят към по-висока степен на бойна готовност и боеспособност.

През 1986 година ме назначиха с Указ на Държавния съвет за командир на 11-а танкова бригада в Карлово, която командвах две години до 1988 г. С решение на колегиума на Министерството на отбраната през 1988 година (знаете, че това е по удостояване) ме изпратиха слушател в Генерал-щабната академия „Ворошилов“ в Москва, която завърших пред 1990 година с отличие. Имах интересна тема на дипломната работа „Армейска контранастъпателна операция на приморско направление“. Това е нашата 3-а армия всъщност, защото тя е приморската армия. След завръщането ми от академията бях назначен за командир на 2-ра мотострелкова дивизия в Стара Загора, която командвах 2 години до 1992 година. След това бях назначен за първи заместник-командващ 3-а армия – тогава това беше по щата за длъжността, защото началник-щаб беше генерал Гелев. След това бях повишен за началник-щаб на 3-а армия (тогава се възприе началник-щаб да бъде първи зам.-командващ), на която длъжност служих 2 години. След това на 3 декември 1994 година бях произведен в звание „генерал-майор“ и назначен с Указ вече на Президента за командващ 3-а българска армия. Тази наша 3-а армия командвах до месец юли 1996 година (предсрочно през месец май ме произведоха в звание „генерал-лейтенант“ на тази длъжност „командващ 3-а армия“) и когато се върнах при тях след удостояването ми с по-високо звание, колегите се чудеха (от

Генерал-лейтенант Гиньо Тонев

Генерал-лейтенант Гиньо Тонев със съпругата си Красимира

Снимки: Архив на ген.-лейт. Г.Тонев

доста време командващите бяха генерал-лейтенанти, а днес са генерал-майори) и въпросът беше защо съм произведен. Явно командването е имало нещо предвид и то стана ясно – след два-три месеца бях назначен за командващ Сухопътни войски през 1996 година. Защо така са постъпили не знам.

Командващ „Сухопътни войски“ бях четири години и бях един от командващите, които доста време стояха на длъжността. Другите предимно бяха по 1 или 2 години. Преживях истински реструктурирането на сухопътните войски, защото то се случи под мое ръководство и заедно с моя изключителен щаб, със заместниците, с които работех, отдадохме

историята, че най-сериозното доказателство за един пълководец, за един военачалник по-точно. Пълководец е този, който води войските на война. Войната, в която нашите предшественици са имали щастието да го направят на практика и дадоха много сериозен пример за подражание, на боен опит, който ние с удоволствие изучавахме.

- Ген.-лейт. о. р. Тонев, Вие загатнахте, че сте правили реструктурирането на армията, но не сте доволни от нейните резултати....

Писахме най-различни концепции, писахме Бели книги, правим стратегически прегледи и не знам какво още. Всичко това не е лошо да се прави но на основа-

ление и колега генерал) говореха, че основната задача на Българската армия са мисиите навън! Аз също съм съгласен, че мисиите трябва да се провеждат, след като ние сме страна-членка на НАТО и имаме коалиционни задължения ще пращаме на мисии. Аз не съм против мисиите, но те не могат да бъдат основна задача на Българската армия!

- Прекрасен събеседник сте, ген.-лейт. о.р. Тонев, и явно едно интервю с Вас няма как да научим всичко ценно от Вашия 41-годишен опит в редовете на Българската армия. сега Ви казваме честит рожден и наздраве! За да ни радате с присъствието си и цете мисли още дълги години

длъжности в армията без да има война, за да не допуснем да има война. В това отношение можем да кажем, че сме изпълнили своята бойна задача. Иначе знам от

та на Българската армия с зацелта цялост на страната! Отменено ли е това от Конституцията? Но за съжаление нашите предишни министри на отбраната (за съжа-